

СУЧАСНІ МАТЕРІАЛИ І ТЕХНІКА ВИКОНАННЯ АРХІТЕКТУРНОЇ КЛАУЗУРНОЇ ГРАФІКИ

Анотація. В статті прослідковано основні напрями архітектурної графіки, визначено які її види і засоби характерні для виконання архітектурних клаузур, а також проаналізовано найбільш вживані і перспективні матеріали, які застосовуються при реалізації якісних графічних архітектурних зарисовок.

Ключові слова: клазура, клазурна графіка, техніка виконання, папір, маркери, олівці, фломастери, акварель.

Постановка проблеми. В художньому архітектурному проектуванні, як і в будь-якій іншій сфері діяльності, склалися і постійно розвиваються власні техніка і технологія - матеріали, інструменти, засоби і прийоми роботи. Володіти ними досконало необхідно для успішного вирішення завдання, що стоїть перед проектувальником, а саме - створення нового у всіх відношеннях якісного архітектурного об'єкту. Це є найважливішою умовою майстерності архітектора, художника і конструктора, без якої будь-які, навіть найбільш цікаві ідеї та задуми залишаються лише нереалізованими намірами.

Виклад основного матеріалу.

В першу чергу слід коротко згадати, які є основні види архітектурної графіки, що застосовуються, як при виконанні клаузур, так і при графічному оформленні презентаційних готових проектів. Архітектурна графіка - напрямок образотворчого мистецтва, що охоплює творчий процес подання ідей і образів в області проектування і архітектурного дизайну. На сьогоднішній день актуальним є поділ архітектурної графіки на класичну і цифрову. Цифрова архітектурна графіка використовує для досягнення результату комп'ютери і спеціальне програмне забезпечення. Класична архітектурна графіка використовує в якості інструментарію матеріальні предмети - олівці, фарби, маркери, фломастери, папір та ін.

Будь-яке зображення конструється за допомогою засобів графічного зображення: точки, лінії, тону і кольору. Для архітектурної графіки точка застосовується рідко і скоріше як засіб тонального вирішення; лінія, тон і колір окремо формують різні види графіки.

Лінійна графіка - це формування зображення за допомогою тільки ліній і точок і утворених ними моделей заповнення (штриховок). Не допускається суцільне покриття (залівка) поверхонь, світлотіньові співвідношення трактуються за допомогою штрихуваннями різної щільності.

Лінійна графіка може виконуватися в сухій (олівець, маркер, лінер, вугілля, сангіна) і мокрій (туш, гуаш) техніках.

Тональна графіка - використання тону і чітких співвідношень світлого-темного та контрастного-нюансного. Характерною є відсутність яскраво виражених колірних характеристик, фактури і текстури. Тональна графіка - монохромна з легкими відтінками. Вона також передбачає використання сухої (пастель, кольорові олівці, напівсухі фломастери) і мокрої (акварель, гуаш, туш і т.п.) технік.

Кольорова графіка передбачає зазвичай використання насиченого кольору в архітектурних кресленнях. Вона вимагає високої якості виконання. Техніка в цілому аналогічна тональній графіці, але з використанням різних поєднань кольорів. Окрім традиційних сухої і мокрої технік, в даному випадку можуть використовуватися аплікація і колаж з різних матеріалів.

В архітектурних кресленнях переважно використовується лінійна і тональна графіка, але для яскравої презентаційної подачі, а також при виконанні якісних скетчів і клаузур дуже ефектною може бути і кольорова графіка.

Тепер більш детально проаналізуємо матеріали для виконання архітектурних графічних робіт, зокрема клаузур. Спочатку розглянемо традиційні матеріали і почнемо з того, на чому власне в основному виконуються графічні архітектурні роботи, клазури і проекти. Мова йде про папір. Папір, це листовий матеріал, який складається з зчеплених між собою волокнистих частинок, в основному рослинного походження. Зазвичай, це деревна маса або целюлоза. У цю сировину, в залежності від призначення майбутньої паперу, додаються всілякі добавки, в тому числі і барвники. Папір і його найближчий родич картон, налічують кілька сотень сортів і 11 класів. Серед якостей, за якими характеризують папір, можна відзначити його щільність, жорсткість, товщину, гладкість і шорсткість, непрозорість, а також білизну і багато іншого.

Найбільш розповсюдженими графічними інструментами є олівці. Прості олівці прості є найзручнішими і універсальними матеріалами для початківця графіка. Якість інструменту залежить від якості графічного стержня (він не повинен бути ламким). В архітектурній графіці застосовується таке маркування олівців: для креслення – 3H, 2H, H, F, HB, для виконання рисунків F, HB, B, 2B, 3B, 4B, 5B, 6B. Рисунок олівцем є найшвидшим і простим засобом вираження думки архітектора, але, незважаючи на уявну простоту самого засобу, в олівцевій техніці існує безліч графічних прийомів, що використовуються при ескізуванні. Олівцева графіка застосовується у всіх випадках, коли не потрібне колірне рішення, і необхідна швидка фіксація задуму.

Ескізна графіка кольоровими олівцями і фломастерами відрізняється від техніки малюнка простим олівцем можливістю використовувати колір, продумуючи колористичне рішення майбутнього об'єкта на перших же етапах роботи. Так само, як і в графіці простим олівцем, основні елементи рисунка - це лінія, штрих і тушовка, але штрих та тушовка виконуються

кольором. Фломастери - це балони зі стрижнем з фетру. Сьогодні фломастери широко застосовуються в кресленні і рисунку, хоча якість ліній, отриманих за допомогою фломастера, відрізняється своїми особливостями - лінія має нечіткі, розпливчасті контури і підпливає при роботі на будь-якому папері.

Пензлева графіка - потужний засіб для виконання ескізу. Основні інструменти цієї техніки - пензель, олівець і перо. Як фарби традиційно використовуються туш, акварель, гуаш або темпера. За технікою виконання ескізу пензлева графіка поділяється на три основних види: монохромна пензлева графіка без попереднього малюнка олівцем, пензлеве фарбування тушшю або аквареллю попереднього малюнка олівцем або пером, поліхромна пензлева графіка без попереднього малюнка олівцем.

Всі вище перераховані техніки і матеріали є найбільш розповсюдженими і використовувалися архітекторами протягом тривалого періоду часу. Не дивлячись на те, що сьогодні все більш широко використовується комп'ютерна графіка, ручна графіка, особливо на етапах ескізування і виконання клаузур, не втрачає своєї актуальності. Тому, окрім застосування вище згаданих традиційних матеріалів і технік, використовуються і нові сучасні матеріали. Найбільш розповсюдженими і цікавими на сьогоднішній день є маркери.

Маркер – це резервуар з фарбою, що стікає до наконечника з нейлону або повсті. Це сучасний і зручний інструмент для рисунку і нанесення написів, який застосовується в абсолютно різних областях: у побуті, в декоративних цілях, архітектурі, дизайні та ілюстраціях.

На вибір маркера впливають, в першу чергу, властивості його фарби, а також - форма наконечника. Фарби розробляються спеціально для кожного виду маркерів і можуть бути: прозорі або непрозорі, ті що стираються а бо ті що не стираються, ті що розмиваються водою або стійкі до води, ті що змішуються між собою або ті що не змішуються. Форма наконечника також різниться - є круглі, квадратні, скошені наконечники, гнучкі наконечники-пензлі.

В цілому всі маркери можна поділити на три великі групи :

- Художні маркери: застосовуються для клаузур, ескізів, скетчу, рисунків, ілюстрацій, акварельного ефекту, графіті, тощо.
- Декоративні маркери: застосовуються для скла, кераміки, тканин, каліграфії, тощо.
- Офісні та промислові маркери: застосовуються для роботи на папері, різних поверхнях, склі, дереві, тощо.

Художні маркери вибирають для використання в різних сферах архітектури, дизайну та ілюстрування. Основна відмінність цих маркерів від інших - широкий вибір кольорів і відтінків. Вони також добре змішуються один з одним, аналогічно тому, як змішуються фарби. Тому це дає змогу створювати справжні художні твори зі звичайних клаузур або ескізів. Художні маркери є одночасно і фарбою, і пензликом, дозволяючи працювати швидко і компактно, без додаткових засобів, таких як вода або розчинник.

Основною властивістю, за яким вибирають художні маркери, є прозорість або непрозорість їх фарби. Зазвичай маркери на спиртовій або водній основі напівпрозорі. Це дозволяє робити витончені переходи тону, тіні, градієнти на зразок акварелі. Ними працюють в техніці лесування (накладення напівпрозорих шарів фарби один на одного). Маркери на основі акрилової фарби непрозорі. Тому, як і акрилом, ними зазвичай працюють на полотні, стінах, предметах. Акрилова фарба непрозора (виняток становлять лише аерографічні фарби), але при цьому кольори добре поєднуються між собою, а при накладенні шарів верхній колір перекриває нижній.

Маркери для декорування використовуються для оформлення та розпису різних матеріалів: скла, кераміки, тканин. Як правило, ці маркери не змиваються і часто вимагають закріплення в духовці або під праскою. Малюнок, зроблений таким маркером, досить стійкий до зовнішніх впливів.

Вибір кольорів у маркерів для декорування невеликий, в основному це тільки найпопулярніші і яскраві кольори. Вони практично не змішуються між собою, тому декоративним маркером зазвичай роблять стилізовані зображення з простою заливкою.

До декоративних маркерів можна також віднести маркери для каліграфії. Каліграфічні маркери відрізняє від всіх інших особлива вузька квадратна форма наконечника, яка дозволяє робити лінії із змінною товщиною.

Офісні та промислові маркери створені для застосування в побуті. В цілому, їх можна розділити на маркери для паперу і для різних поверхонь, а також на перманентні (ті, що не стираються) і на ті, що стираються.

Палітра кольорів у офісних та промислових маркерів дуже скромна. Це основні кольори (чорний, червоний, зелений, синій, у деяких серіях є білий), у офісних - кілька специфічних яскравих відтінків. Кольори не змішуються між собою, так як для застосування в побуті немає такої необхідності.

Висновки. Отже, можна зробити висновок, що ручна графіка для виконання архітектурних ескізів і клаузур не втрачає своєї актуальності. Наряду з традиційними матеріалами і техніками, такими як прості і кольорові олівці, акварель, гуаш і змішані техніки, сьогодні використовуються і нові сучасні матеріали, такі як наприклад маркери для скетчу. Такі матеріали дозволяють виконувати високоякісні графічні роботи і є суттєвими помічниками як для практикуючих архітекторів і дизайнерів, так і для студентів.

Література

1. Бархин Б.Г. Методика архитектурного проектирования. – М.: Стройиздат, 1982.
2. Зайцев. К.Г. Графика и архитектурное творчество. – М.: Стройиздат, 1973.
3. Кожевников А.М. О роли и месте эскизирования в архитектурном образовании / Архитектурная наука в МАРХИ. - №5. – М.: Ладья, 2001.
4. Кудряшов К.В. Архитектурная графика. – М., 1990.
5. Максимов О.Г. Рисунок в профессии архитектора. М.: Стройиздат, 1999.